

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 19 aprila 2024. godine
Br. Ref.:RK 2421/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI274/23

Podnosilac

Naser Husaj

**Ocena ustavnosti presude [Pml. br. 516/2023] Vrhovnog suda
od 8. novembra 2023. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija
Enver Peci, sudija i
Jeton Bytyqi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Naser Husaj, advokat iz Peći (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost presude [Pml. br. 516/2023] Vrhovnog suda od 8. novembra 2023. godine u vezi sa presudom [PA1. br. 163/2023] Apelacionog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Apelacioni sud) od 27. aprila 2023. godine i presudom [P. br. 646/17] Osnovnog suda u Peći (u daljem tekstu: Osnovni sud) od 17. marta 2022. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude [Pml. br. 516/2023] Vrhovnog suda od 8. novembra 2023. godine, kojom su podnosiocu zahteva navodno povređena prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava Republike Kosovo, članovima 22. (Procesuiranje podnesaka) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25. (Podnošenje zahteva i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovník).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 9. decembra 2023. godine, podnosilac je poštom dostavio svoj zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 28. decembra 2023. godine, predsednica Suda je odlukom [br. GJR. KI274/23] imenovala sudiju Radomira Labana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Remzije Istrefi-Peci (predsedavajuća), Nexhmi Rexhepi i Enver Peci (članovi).
7. Dana 24. januara 2024. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.
8. Dana 11. marta 2024. godine, sudija Jeton Bytyqi je položio zakletvu pred predsednicom Republike Kosovo, kada je i počeo njegov mandat u Sudu.
9. Dana 27. marta 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i većinom glasova iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.
10. U skladu sa pravilom 56. (Suprotna mišljenja) Poslovnika o radu, sudije Enver Peci i Jeton Bytyqi pripremili su suprotno mišljenje koje će biti objavljeno zajedno sa ovim rešenjem.

Pregled činjenica

11. Sud primećuje da je podnosilac zahteva podneo nekoliko zahteva u periodu od 2013. do 2022. godine koji su okončani pravosnažnim odlukama ovog Suda. Zahtevi koje je podnosilac podneo su KI22/23, KI128/17, KI46/19, KI08/20, KI178/20, KI183/20, KI151/21 i KI96/22. Sud takođe primećuje da se ovaj zahtev odnosi na postupke koji nisu u vezi sa zahtevima koje je podnosilac podneo u periodu od 2013. do 2022. godine.

Shodno tome, Sud će nastaviti sa ocenom ustavnosti ovog pojedinačnog zahteva na osnovu njegovog sadržaja i iznetih navoda od strane podnosioca zahteva.

12. Iz spisa predmeta proizilazi da je podnosilac zahteva, dana 26.7.2012. godine, u Istoku, zloupotrebivši punomoćje koje mu je prethodno dao oštećeni M.M. za kupoprodaju parcele 14/20 u površini od 400 m², KZ Lugu i Zi, koja se nalazi u blizini hotela "Onix" u Pećkoj Banji, u nameri da stekne materijalnu korist za sebe ili drugog i bez znanja oštećenog vlasnika M.M., kao i bez prethodne konsultacije i prethodnog obaveštenja članova porodice pokojnog M.M., dana 12.12.2012. godine, predmetnu parcelu prodao svom sinu U.H., na osnovu Ugovora [Ov. br-1138/12] od 26.7.2012. godine. Nakon što je jedan potencijalni kupac pozvao B.M. (sina pokojnog M.M.), koga je obavestio da je njegova nepokretnost upisana na ime sina podnosioca zahteva U.H., koje radnje su okvalifikovane kao krivično delo sankcionisano članom 269. (Zloupotreba poverenja) Privremenog krivičnog zakona Kosova UNMIK/URED/2003/25 (u daljem tekstu: PKZ).
13. Dana 17. marta 2022. godine, Osnovni sud je presudom [P. br. 646/17] oglosio podnosioca zahteva krivim zbog izvršenja krivičnog dela sankcionisanog članom 269. (Zloupotreba poverenja) PKZ-a i izrekao mu kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) meseci. Ova kazna je uz saglasnost podnosioca zahteva zamenjena novčanom kaznom u iznosu od 2.000 (dve hiljade) evra, koju je podnosilac zahteva bio dužan da plati u roku od 2 (dva) meseca od pravosnažnosti presude Osnovnog suda. Osnovni sud je istakao da će u slučaju da podnosilac zahteva ne plati kaznu u određenom roku, ista kazna biti pretvorena u kaznu zatvora, pri čemu će se 20 evra novčane kazne računati kao jedan dan zatvora.
14. Podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o krivičnoj sankciji, sa predlogom da Apelacioni sud usvoji žalbu kao osnovanu, da preinači ožalbenu presudu i podnosioca zahteva oslobodi krivične odgovornosti. Podnosilac zahteva se žalio zbog zastarelosti krivičnog dela, sastavljanja presude, prekoračenja optužnice i visine kazne.
15. Dana 4. jula 2022. godine, Apelacioni sud je presudom [PA1. br. 844/22] odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i potvrdio presudu [P. br. 646/17] Osnovnog suda od 17.03.2022. godine.
16. Podnosilac zahteva je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, sa predlogom da se osporene presude preinače i podnosilac zahteva oslobodi optužbe ili da se iste ukinu i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje.
17. Dana 27. decembra 2022. godine, Vrhovni sud je presudom [Pml. br. 440/2022] usvojio zahtev za zaštitu zakonitosti koji je podneo podnosilac zahteva i ukinuo presudu [PA1. br. 844/22] Apelacionog suda od 04.7.2022. godine, te vratio predmet istom sudu na ponovno odlučivanje. Vrhovni sud nije odlučivao o krivičnoj odgovornosti podnosioca zahteva, sastavljanju presude, prekoračenju optužnice, visini kazne niti o pitanju apsolutne zastarelosti krivičnog dela. Vrhovni sud je ukinuo odluku Apelacionog suda zbog toga što podnosilac zahteva nije obavesthen o vremenu i mestu održavanja sednice veća Apelacionog suda usled čega isti nije imao mogućnosti da se izjasni o žalbenim navodima. Vrhovni sud je utvrdio da nepružanje mogućnosti podnosiocu zahteva da se izjasni o žalbenim navodima predstavlja povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP.

18. Dana 27. aprila 2023. godine, Apelacioni sud je u postupku ponovljenog suđenja, presudom [PA1. br. 163/2023] odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i potvrdio osporenu presudu prvostepenog suda. Apelacioni sud je u skladu sa odredbama člana 390. (Sednica apelacionog veća) Zakonika br. 04/L-123 o krivičnom postupku Kosova (u daljem tekstu: ZKPK) održao sednicu veća i uredno obavestio podnosioca zahteva, Apelaciono tužilaštvo i oštećenu stranu. Podnosilac zahteva je prisustvovao sudskom ročištu i tom prilikom se izjasnio o žalbenim navodima. Apelacioni sud je dao konkretne odgovore na sva centralna pitanja u predmetu podnosioca zahteva, koji su prikazani u *ratio decidendi* ove odluke.
19. Dana 27. juna 2023. godine, podnosilac je podneo Vrhovnom sudu zahtev za zaštitu zakonitosti, sa predlogom da taj sud usvoji zahtev za zaštitu zakonitosti i ukine odluke nižestepenih sudova u celosti na osnovu relevantnih odredbi ZKPK-a. Podnosilac zahteva je naveo da optužnica koja je podignuta protiv njega predstavlja "montažu" i da je krivični predmet zastareo.
20. Dana 8. novembra 2023. godine, Vrhovni sud je presudom [Pml. br. 516/2023] odbio, kao neosnovan, zahtev za zaštitu zakonitosti koji je podnosilac zahteva podneo protiv pravosnažne odluke [P. br. 646/2017] Osnovnog suda od 28.01.2022. godine. Vrhovni sud je naglasio da iz spisa predmeta ne proizilazi nijedna indicija da optužba u krivičnom predmetu predstavlja "montažu" i da se izvedenim dokazima ne dovodi u pitanje pravičnost osporenih odluka, kao i da navod o apsolutnoj zastarelosti nije osnovan.

Navodi podnosioca zahteva

21. Podnosilac zahteva tvrdi da je došlo do povrede članova 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 54. [Sudska zaštita prava] i 55. [Ograničenje prava i osnovnih sloboda] Ustava u vezi sa članom 6 (1) (Pravo na pravično suđenje) EKLJP.
22. Podnosilac zahteva konkretno navodi da je do povrede člana 31. Ustava došlo usled toga što su Apelacioni i Vrhovni sud "pogrešili" kada nisu utvrdili da je krivično delo koje mu se stavlja na teret predmet apsolutne zastarelosti krivičnog postupka.
23. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu osnovna prava zagarantovana Ustavom povređena zbog "pogrešne" ocene redovnih sudova po pitanju apsolutne zastarelosti krivičnog dela koje mu se stavlja na teret.
24. U kontekstu apsolutne krivične zastarelosti, podnosilac zahteva navodi: "*Povređen mi je član 31. Ustava Republike Kosovo, pravo na pravično i nepristrasno suđenje. Krivično delo je zastarelo 26-7/22, Vrhovni sud je odlučio 8-11/23, pod br. PML-br. 516/23 i morao je da se pozove na presudu Apelacionog suda br. PA1-163/23 od 27-4/23, kada je predmet zastareo, krivično delo, apsolutna zastarelost. Apelacioni sud je odlučio 9 meseci nakon zastarevanja krivičnog dela*".
25. Na kraju, podnosilac zahteva dodaje da su na njegovu štetu povređeni i članovi 54. i 55. Ustava, ali ne navodi bilo kakvo obrazloženje o tome kako su navedene ustavne odredbe povređene.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 31.

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

“1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.
2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda”.

Član 54.

[Sudska zaštita prava]

“Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno”.

Član 53.

[Tumačenje odredbi ljudskih prava]

“Osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava”.

Evropska konvencija o ljudskim pravima

Član 6.

(Pravo na pravično i nepristrasno suđenje)

“1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se izriče javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s celog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, nužno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde”.
[...]

PRIVREMENI KRIVIČNI ZAKON KOSOVA UNMIK/URED/2003/25

Član 269.

ZLOUPOTREBA POVERENJA

“(1) Ko god, prilikom zastupanja imovinskih interesa drugog lica ili staranja o njegovoj imovini, ne izvrši svoju dužnost ili zloupotrebi svoja ovlašćenja u nameri da stekne protivpravnu materijalnu korist za sebe ili drugog ili da nanese štetu licu čije imovinske interese zastupa ili čija je imovina pod njegovim staranjem biće kažnjen novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

(2) Kad krivično delo opisano u stavu 1 ovog Člana izvrši staratelj ili advokat, izvršilac će da bude kažnjen zatvorom od tri meseca do pet godina”.

ZAKONIK BR. 04/L-123 O KRIVIČNOM POSTUPKU

Član 390. Sednica apelacionog veća

“1. Kada je optuženom izrečena kazna zatvorom, obaveštenje o ročištu apelacionog veća se dostavlja nadležnom državnom tužiocu, oštećenom, optuženom i njegovom braniocu.

2. Ako optuženo lice koje je u sudskom pritvoru ili na izdržavanju kazne želi prisustvovati sednici, to će mu biti dozvoljeno.

3. Sednica veća počinje izveštajem sudije izvestioca o činjenicama. Veće može od stranaka i branioca koji prisustvuju sednici da zatraži potrebna objašnjenja u vezi sa navodima u žalbi. Stranke i branilac mogu da predlože da se pojedini spisi pročitaju kao dopuna izveštaja i mogu da daju potrebna objašnjenja za svoje stavove iz žalbe odnosno iz odgovora na žalbu, ne ponavljajući ono što je sadržano u izveštaju.

4. Nedolazak stranaka koje su uredno obaveštene ne sprečava održavanje sednice veća. Ako optuženo lice nije obavestilo sud o promeni adrese ili boravišta, sednica veća može da bude održana iako optuženo lice nije bilo obavešteno o sednici.

5. Sa sednice veća kojoj prisustvuju stranke, javnost se može isključiti samo pod uslovima predviđenim ovim zakonikom.

6. O sednici veća vodi se zapisnik koji se priključuju spisima.

7. Rešenja iz čl. 399. i 400. ovog zakonika može se doneti i bez obaveštavanja stranaka o sednici veća”.

Ocena prihvatljivosti zahteva

26. Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, predviđeni Zakonom i dalje precizirani Poslovníkom.

27. Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, kojima je utvrđeno:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

28. Sud, takođe, razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Zakonom. S tim u vezi, Sud se poziva na članove 47. (Individualni zahtevi), 48. (Tačnost podneska) i 49. (Rokovi) Zakona, kojima je predviđeno:

Član 47.
(Individualni zahtevi)

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48.
(Tačnost podneska)

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49.
(Rokovi)

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...”.

29. Prilikom ocene ispunjenosti gore navedenih uslova prihvatljivosti, Sud primećuje da je podnosilac zahteva precizirao da osporava akt javnog organa, odnosno presudu [Pml. br. 516/2023] Vrhovnog suda od 8. novembra 2023. godine, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva propisana zakonom. Podnosilac zahteva je takođe razjasnio prava i slobode za koje tvrdi da su mu povređene, u skladu sa zahtevima iz člana 48. Zakona i podneo je svoj zahtev u skladu sa rokom koji je utvrđen u članu 49. Zakona.
30. Pored toga, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su predviđeni u pravilu 34. (Kriterijumi prihvatljivosti) Poslovnika. Pravilo 34 (2) Poslovnika utvrđuje uslove na osnovu kojih Sud može da razmatra zahtev, uključujući i uslov da zahtev nije očigledno neosnovan. Pravilom 34 (2) je precizirano:

“Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim ako je zahtev očigledno neosnovan kada podnosilac/teljka zahteva nije dovoljno dokazao/la i potkrepio/la svoju tvrdnju”.

31. Sud podseća da gore navedeno pravilo, na osnovu sudske prakse ESLJP-a i Suda, omogućava poslednje pomenutom da proglašava zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može da proglasi zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako oceni da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 34. Poslovnika (vidi slučaj [KIO4/21](#), podnositeljka *Nexhmije Makolli*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. maja 2021. godine, stav 26; vidi takođe slučaj [KI175/20](#), podnositeljka *Kosovska agencija za privatizaciju*, rešenje o neprihvatljivosti od 27. aprila 2021. godine, stav 37).
32. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao *“očigledno neosnovan”* u celini ili samo u odnosu na neki konkretan navod koji zahtev može da sadrži. U tom smislu, bilo bi tačnije kada bi se o istima govorilo kao o *“očigledno neosnovanim navodima”*. Ovi poslednje pomenuti se na osnovu sudske prakse ESLJP-a mogu svrstati u četiri posebne grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi *“četvrtog stepena”*; (ii) navodi koje karakteriše *“jasno ili očigledno odsustvo povrede”*; (iii) *“nepotkrepljeni ili neobrazloženi”* navodi; i na kraju (iv) *“haotični ili*

nategnuti navodi” (vidi slučaj [KI04/21](#), citiran iznad, stav 27, kao i slučaj [KI175/20](#), citiran iznad, stav 38).

33. U kontekstu ocene prihvatljivosti zahteva, odnosno prilikom ocene da li je zahtev očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će prvo podsetiti na suštinu slučaja sadržanog u ovom zahtevu i relevantne navode podnosioca zahteva, pri čijoj oceni će Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojom je on, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom (vidi slučaj [KI04/21](#), citiran iznad, stav 28).
34. Sud primećuje da je suština ovog slučaja povezana sa optužbom koja se stavlja na teret podnosiocu zahteva da je izvršio krivično delo zloupotreba poverenja koje je sankcionisano članom 269. PKZ-a. Osnovni sud je oglosio podnosioca zahteva krivim zbog izvršenja krivičnog dela sankcionisanog članom 269. (Zloupotreba poverenja) PZK-a i izrekao mu kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) meseci. Ova kazna je zamenjena novčanom kaznom u iznosu od 2.000 (dve hiljade) evra. Podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i visine krivične sankcije. Apelacioni sud je odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i potvrdio presudu Osnovnog suda. Podnosilac zahteva je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu. Vrhovni sud je usvojio zahtev za zaštitu zakonitosti koji je podneo podnosilac zahteva i utvrdio da nepružanje mogućnosti podnosiocu zahteva da se izjasni o žalbenim navodima predstavlja povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP. Apelacioni sud je u postupku ponovljenog suđenja ponovo odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i potvrdio osporenu presudu prvostepenog suda. Apelacioni sud je u skladu sa relevantnim odredbama Zakona o krivičnom postupku održao sednicu veća i uredno obavestio podnosioca zahteva, koji je prisustvovao sudskom ročištu i tom prilikom se izjasnio o žalbenim navodima. Podnosilac zahteva je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu sa predlogom da taj sud usvoji zahtev za zaštitu zakonitosti i ukine odluke nižestepenih sudova u celosti na osnovu relevantnih odredbi ZKPK-a, tvrdeći da optužnica koja je podignuta protiv njega predstavlja “montažu” i da je krivični predmet zastareo. Vrhovni sud je odbio, kao neosnovan, zahtev za zaštitu zakonitosti koji je podnosilac zahteva podneo protiv pravosnažne odluke prvostepenog suda. Vrhovni sud je istakao da iz spisa predmeta ne proizilazi nijedna indicija da optužba u konkretnom slučaju predstavlja “montažu” i da se izvedenim dokazima ne dovodi u sumnju tačnost osporenih odluka, kao i da navod o apsolutnoj zastarelosti nije osnovan.
35. Sud podseća da podnosilac zahteva izričito navodi da je došlo do povrede člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP zbog “pogrešne” ocene redovnih sudova o apsolutnoj zastarelosti krivičnog dela zloupotreba poverenja koje mu se stavlja na teret. Podnosilac zahteva u suštini tvrdi da apsolutna zastarelost krivičnog dela nije dovoljno obrazložena od strane redovnih sudova.
36. Sud smatra da se postupci ocenjuju u celini, odnosno to da li su isti bili pravični ili ne, ocenjuje se uzimajući u obzir njihovo sprovođenje u celini (vidi predmete ESLJP-a [Ankerl protiv Švajcarske](#), br. 17748/91, presuda od 23. oktobra 1996. godine, stav 38; i [Centro Europa 7 S.r.l. i Di Stefano protiv Italije](#), br. 38433/09, presuda od 7. juna 2012. godine, stav 197). Shodno tome, svaki nedostatak u smislu pravičnosti postupaka može, pod određenim okolnostima, biti ispravljen u kasnijoj fazi, ili na istom nivou (vidi predmet ESLJP-a [Helle protiv Finske](#), br. 157/1996/776/977, presuda od 19. decembra 1997. godine, stav 54) ili pred višim sudom (vidi predmet ESLJP-a [Schuler Zraggen protiv Švajcarske](#), br. 14518/89. presuda od 24. juna 1993. godine, stav 52).
37. S tim u vezi, Sud ističe nalaze Apelacionog suda: **(i)** da navod podnosioca zahteva da presuda nije potpisana na osnovu člana 369.2 ZKPK-a ne stoji jer se mora uzeti u obzir

da se pečat ne može staviti na presudu ako presudu nisu potpisali sudija i zapisničar, a takođe presuda sadrži pravnu pouku o pravu na žalbu, dok se ostale kopije overene pečatom suda šalju strankama; **(ii)** da ne stoji ni navod podnosioca zahteva da je presuda prekoračila optužnicu kada se pozvala na falsifikovanje, zbog toga što je podnosilac zloupotrebio punomoćje koje mu je ranije izdao pokojni M.M. time što je preduzeo radnje na kupoprodaji imovine, a da o tome nije prethodno obavestio oštećenu stranu i njegove naslednike, a takođe podnosilac zahteva je falsifikovao i potvrdu da je pokojnik navodno primio novac za kupoprodaju imovine, a falsifikovanje potvrde je potvrđeno i Izveštajem o veštačenju Kosovske agencije za forenziku sa brojem reference AKF-2017-1595/2017-1343; **(iii)** da navod podnosioca zahteva o zastarelosti krivičnog dela nije osnovan iz razloga što je krivično delo za koje je podnosilac zahteva oglašen krivim izvršeno 26.7.2012. godine, onda kada je ugovor overen kod suda, kao datum od koga je ugovor počeo da proizvodi pravno dejstvo, tako da datum na koji se poziva podnosilac zahteva, odnosno 17.8.2011. godine, sud ne može da uzme kao utvrđen jer se u ovom krivičnom predmetu radi o zloupotrebi punomoćja utvrđenoj konkretnim dokazima; **(iv)** da što se tiče izricanja blaže kazne, ne postoji osnov za drugu kaznu osim one koju je izrekao prvostepeni sud zbog toga što se u inkriminisanim radnjama podnosioca zahteva stiču obeležja bića krivičnog dela zloupotrebe poverenja sankcionisanog članom 269.2 (Zloupotreba poverenja) PKZ-a, u kom slučaju je podnosilac zahteva stekao protivpravnu materijalnu korist za sebe ili drugoga i oštetio pokojnog M.M. i interese njegovih naslednika.

38. Sud se takođe poziva i na obrazloženje Vrhovnog suda koje se odnosi na navod o apsolutnoj zastarelosti krivičnog dela: *“Navodi da je u konkretnom slučaju nastupila apsolutna zastarelost nisu osnovani. Kao što proizilazi iz spisa predmeta, osuđeni je osuđen za krivično delo zloupotreba poverenja, predviđeno članom 269. stav 2. Krivičnog zakona Kosova iz 2004. godine, koji je bio na snazi u vreme izvršenja krivičnog dela i za koje je tim zakonom bila predviđena kazna zatvora u trajanju od tri (3) meseca do pet (5) godina. Prema članu 90. stav 1. podstav 4 gore navedenog zakona, krivično gonjenje ne može da započne nakon proteka pet godina od izvršenja krivičnog dela, dok se krivično gonjenje prekida u svakom slučaju kada protekne dvostruko vreme roka zastarelosti (apsolutna zabrana krivičnog gonjenja - rok od 10 godina). Krivično delo je kako se ispostavlja izvršeno 26.07.2012. godine, dok je drugostepeni sud doneo odluku 24.07.2022. godine. Pošto je drugostepeni sud doneo prvu odluku u ovom predmetu pre nastupanja apsolutne zastarelosti krivičnog gonjenja, jasno proizilazi da u konkretnom slučaju nije nastupila apsolutna zastarelost krivičnog gonjenja iz razloga što zastarelost krivičnog gonjenja nastupa protekom određenog vremena od trenutka izvršenja krivičnog dela do donošenja pravosnažne odluke suda, usled čega se ispostavlja da je odluka postala pravosnažna u roku apsolutne zastarelosti”.*
39. Sa svega napred navedenog, Sud primećuje da su Apelacioni i Vrhovni sud: **(i)** dali sveobuhvatno obrazloženje o svim centralnim pitanjima u predmetu podnosioca zahteva, koja obuhvataju navode o zastarelosti krivičnog dela, sastavljanju presude, prekoračenju optužnice i visini kazne; **(ii)** Apelacioni sud i Vrhovni sud su u dovoljnoj meri obrazložili apsolutnu krivičnu zastarelost u slučaju podnosioca zahteva; **(iii)** Apelacioni sud je takođe u dovoljnoj meri obrazložio optužbu za koju se teretilo podnosiocu zahteva za kupoprodaju imovine i falsifikovanje potvrde.
40. U kontekstu zahteva za apsolutnu zastarelost, Sud ocenjuje da podnosilac ovu tvrdnju postavlja u okviru prava na pravično suđenje zagarantovano članom 31. Ustava i 6. EKLJP. Međutim, Sud ocenjuje da član 31. Ustava i član 6. EKLJP ne sadrže garancije u pogledu ocene apsolutne zastarelosti.

41. Sud ocenjuje da se zahtev za apsolutnu zastarelost može ispitati u okviru principa koji zabranjuje kažnjavanje bez zakona zagarantovano članom 33. Ustava i članom 7. EKLJP. S tim u vezi, Sud primećuje, s jedne strane, da podnosilac predstavke nije podneo navode o apsolutnu zastarelost ni eksplicitno ni suštinski u okviru člana 33. Ustava i člana 7. EKLJP, dok, s druge strane, sa sudovi su u dovoljnoj meri opravdali apsolutnu krivičnu zastarelost u slučaju podnosioca.
42. Iz gore navedenih razloga, Sud smatra da specifična tvrdnja za apsolutnu zastarelost je neosnovana.
43. Uvek u kontekstu ocene pravičnosti postupaka u celini, Sud primećuje da je Vrhovni sud vratio predmet Apelacionom sudu na ponovno suđenje zbog povrede člana 31. Ustava i člana 6. EKLJP, sa obrazloženjem da podnosiocu zahteva nije data mogućnost da se izjasni o žalbenim navodima na sednici veća Apelacionog suda. Ovo pokazuje da su redovni sudovi ispoljili "dužnu revnost" (*due diligence*) u poštovanju osnovnih prava i sloboda podnosioca zahteva.
44. Sud ponavlja da su osporene odluke redovnih sudova obrazložene i da sadrže utvrđene činjenice, relevantne zakonske odredbe i logičan odnos među njima (vidi slučajeve Suda br. [KI174/21](#), podnosilac *Bashkim Makiqi*, citiran iznad, stav 58 i br. [KI72/12](#), podnosioci *Veton Berisha i Ilfete Haziri*, presuda od 17. decembra 2012. godine, stav 61, i br. [KI135/14](#), *IKK Classic*, presuda od 9. februara 2016. godine, stav 58).
45. Što se tiče navoda o pogrešnoj primeni zakona od strane Apelacionog i Vrhovnog suda, Sud je dosledno isticao da nije uloga ovog Suda da preispituje zaključke redovnih sudova u odnosu na činjenično stanje i primenu materijalnog prava i da on sam ne može da ocenjuje činjenice koje su dovele do toga da redovni sud donese jednu a ne neku drugu odluku. U suprotnom, Sud bi delovao kao sud "četvrtog stepena", što bi rezultiralo nepoštovanjem granica utvrđenih u njegovoj nadležnosti (vidi, u ovom kontekstu, predmet ESLJP-a [García Ruiz protiv Španije](#), br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28 i tu korišćene reference; i vidi, takođe, slučajeve Suda [KI128/18](#), podnosilac *Limak Kosovo International Airport A.D. "Adem Jashari"*, rešenje o neprihvatljivosti od 27. maja 2019. godine, stav 56; i [KI62/19](#), podnosilac *Gani Gashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 13. novembra 2019. godine, stav 58).
46. Sud ocenjuje da je veoma važno to što je podnosiocu zahteva data mogućnost da se izjasni o žalbenim navodima pod jednakim uslovima sa suprotnim stranama, što je u saglasnosti sa načelom jednakosti oružja kao komponentom pravičnog i nepristrasnog suđenja, zagarantovanog članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP. Iz tih razloga, u konkretnom slučaju, ne postoji značajan razlog (*weighty reason*) koji bi ubedio Sud da prekorači načelo supsidijarnosti i dovede u pitanje prosuđivanje redovnih sudova u vezi sa apsolutnom zastarelošću krivičnog dela (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj Suda [KI185/22](#), podnosilac *Salih Topalli*, rešenje o neprihvatljivosti od 8. februara 2023. godine, stav 48).
47. Prilikom ocene sprovedenih postupaka u celini pred redovnim sudovima, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva imao pogodnosti kontradiktornog postupka i da je mogao u različitim fazama postupka iznositi navode i dokaze koje je smatrao bitnima za svoj predmet; da je imao priliku da delotvorno pobija navode i dokaze koje je iznela suprotna strana; da su redovni sudovi saslušali i ispitali sve njegove navode koji su, objektivno gledano, bili bitni za rešenje predmeta; da su činjenični i pravni razlozi za pobijanu odluku detaljno izneseni, te da su stoga postupci, uzeti u celini, bili pravični (vidi, *mutatis mutandis*, predmet ESLJP-a [García Ruiz protiv Španije](#), citiran iznad, stavovi

29 i 30, vidi, takođe, slučaj Suda br. [KI22/19](#), podnosilac *Sabit Ilazi*, rešenje o neprihvatljivosti od 7. juna 2019. godine, stav 42).

48. Sud zaključuje da navodi podnosioca zahteva o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovanog članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, predstavljaju "nepotkrepljene ili neobrazložene" navode i da se moraju odbiti kao očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kako je propisano u pravilu 34 (2) Poslovnika.
49. Što se tiče navoda podnosioca zahteva o povredi članova 54. i 55. Ustava, Sud ocenjuje da ovi navodi neće biti podvrgnuti ustavnoj oceni iz razloga što ne pokreću neko novo pitanje koje nije ranije ispitano u kontekstu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP (vidi slučaj Suda [KI185/22](#), podnosilac *Salih Topalli*, citiran iznad, stav 56 i tu navedene reference).

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 20. i 47. Zakona i pravilima 34 (2) i 48 (1) (b) Poslovnika, dana 27. marta 2024. godine, većinom glasova

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI, sa šest (6) glasova „za“ i tri (3) „protiv“, zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo u skladu sa stavom 5. člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Radomir Laban

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani